

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Indijos ir ES santykių

(2005/C 267/06)

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis savo Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 punktu, 2004 m. sausio 27 d. plenarinės sesijos metu nusprendė parengti nuomonę dėl ES–Indijos santykių.

Išorės ryšių skyrius, kuris buvo atsakingas už komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2005 kovo 14 d. patvirtino savo nuomonę. Pranešėjas buvo **p. Sukhdev Sharma**.

Savo 417-osios plenarinės sesijos metu (2005 m. gegužės 12 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (vienbalsiai) 145 nariams balsavus „už“ ir 2 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Įžanga

1.1 Išorės ryšių skyrius patvirtino pirmą informacinę ataskaitą apie „Indijos ir ES santykius“ (CES 947/2000) 2000 m. gruodžio mėnesį, kai buvo rengiamasi pirmajam Indijos ir ES Apskrito stalo susirinkimui, įvykusiam 2001 m. sausio mėnesį Naujajame Delyje. Apskrito stalo nariai iš Europos Sąjungos buvo atrinkti iš EESRK, o nariai iš Indijos atstovavo visus organizuotos pilietinės visuomenės sluoksnius (žr. pirmą priedą).

1.2 Apskritas stolas buvo ir yra svarbi tolesnei ES ir Indijos santykių plėtočiai institucija nuo pat jo įsteigimo 2001 m. Šio stalo septintasis susirinkimas įvyko 2004 m. birželio mėnesį Srinagare, Kašmyre, o aštuntasis — 2004 m. gruodžio mėnesį Londone. Šių susitikimų metu atvirai, tačiau konstruktyviai buvo aptariami tokie klausimai, kaip vaikų darbas ir lyčių lygybė darbo vietoje. (Žr. penktą skyrių: ES ir Indijos pilietinės visuomenės dialogas iki šiol.)

1.3 Ši nuomonė savo iniciatyva apie ES ir Indijos santykius buvo parengta atsižvelgiant į šių santykių didėjančią svarbą nuo 2000 m. Šią svarbą atspindi daugybė 2004 m. įvykių.

1.4 Todėl šioje savo iniciatyva parengta nuomonėje neapsiribojama tik 2000 m. patvirtintos Informacinės ataskaitos apie Indijos ir ES santykių atnaujinimu. Joje taip pat pabrėžiama būtinybė, kad, glaudesnio bendradarbiavimo tarp Europos ir Indijos pilietinių visuomenių labui, EESRK visiškai išnaudotų stiprią ES institucijų ir Indijos vyriausybės paramą. Šiuo tikslu šioje savo iniciatyva parengtoje nuomonėje pažymimas EESRK indėlis į prasmingo dialogo tarp Indijos ir Europos Sąjungos pilietinių visuomenių užmezgimą. Joje nurodomas tolesnis EESRK indėlis, ypatingai į ES ir Indijos strateginei partnerystei skirto Bendrų veiksmų plano parengimą, ypač Apskrito stalo pagalba.

1.5 Europos Komisija 2004 m. birželio mėnesį pateikė Tarybai, Europos Parlamentui ir EESRK plačios apimties savo pasiūlymus dėl strateginės partnerystės su Indija, atsižvelgdama,

kad Indijos ir ES santykių „apimtis ir intensyvumas proporcingai didėjo pastaraisiais metais“. Komisija paragino, kad šetojo Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimo 2005 m. metu šis Veiksmų planas būtų patvirtintas.

1.6 Indijos vyriausybės atsakymas į Komisijos birželio 16 d. pranešimą buvo teigiamas. Atsakyme buvo pasiūlyta įsteigti ministrų lygio komitetą, kad šeštojo aukščiausio lygio susitikimo metu būtų galima tvirtinti Veiksmų plano projektą, kurį parengtų šis komitetas.

1.7 ES Taryba spalio mėnesį priimtose savo išvadose „pasveikino nuodugnų ir išsamų“ Komisijos pranešimą. Taryba visiškai parėmė jo bendrus siekinius ir įsipareigojo „dirbti kartu su Komisija, kad jie būtų įgyvendinti“.

1.8 Europos Parlamentas spalio mėnesį rekomendavo Tarybai „priimti sprendimą pakelti Indijos ir ES santykius į aukštesnį Strateginės partnerystės lygį“, o taip pat imtis „reikalingų praktinių veiksmų“ šiam tikslui pasiekti.

1.9 Lapkričio mėnesį įvykusio penktojo Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimo metu abi pusės buvo paragintos „kartu parengti išsamų strateginei partnerystei skirtą Indijos ir ES Veiksmų planą ir naują Bendrą politinę deklaraciją, paremtą Komisijos pranešimu, Tarybos išvadomis ir Indijos atsakomuoju aktu, kuriuos patvirtintų šeštasis vadovų aukščiausio lygio susitikimas“.

1.10 Apskrito stalo susirinkimo gruodžio mėnesį Londone metu priimtose Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimui 2005 m. skirtose rekomendacijose, „pripažįstama, kad Indijos ir ES strateginė partnerystė įgalino pagerinti ir išplėsti pilietinės visuomenės vaidmenį šioje partnerystėje per Apskrito stalo forumą“. Apskritas stolas pabrėžė, kad „pilietinė visuomenė turi būti šios naujos partnerystės neatskiriama dalis“ ir pareiškė, kad „nori aktyviai prisidėti prie Bendro veiksmų plano“.

1.11 Europos Komisijos dokumento ir Indijos Vyriausybės atsakymo apimtis leistų teigti, kad dar daug reikia atlikti Indijos ir ES santykių stiprinimo atžvilgiu. Realybėje jos jau dabar džiaugiasi artimais santykiais, kurių pagrindas „bendromis vertybėmis ir įsitikinimais tvirtai pagrįsta partnerystė“, teigiama vadovų aukščiausio lygio susitikimo pareiškime. Iš tiesų minėti trys dokumentai aiškiai parodo, kiek daug jau yra pasiekta.

1.12 Indijos ir ES partnerystė daugelį metų vystėsi nuo ekonominio ir vystymuisi skirto bendradarbiavimo ir įgijo aukštesnius politinius ir strateginius matmenis, atsižvelgiant, kad Indija ir ES yra svarbios globalios arenos veikėjos, kartu remiančios daugiapusį pagristą pasaulio tvarką. Jų politinis dialogas dabar apima kasmetinius vadovų aukščiausio lygio susitikimus, kasmetinius ministrų „troikos“ tipo susitikimus, o 2001 m. priėmus Indijos ir ES Bendrą deklaraciją dėl terorizmo, — ir kovos su terorizmu politinių darbo grupių susitikimus du kartus per metus. Institucinė struktūra taip pat apima du kartus metuose vykstančius aukščiausių ES ir Indijos pareigūnų susitikimus nuo 2000 m., o taip pat kas pusmetį rengiamą Indijos ir ES Apskritą stalą.

1.13 Prekyba ir investicijos išlieka Indijos ir ES santykių ketiniu akmeniu. ES yra Indijos didžiausia prekybos partnerė ir pagrindinis investicijų iš užsienio šaltinis. Nors prekyba ir investicijos aiškiai atsilieka nuo savo galimybių, Indijos ir Europos Sąjungos ekonominiai operatoriai rekomendavo bendros iniciatyvos, skirtos gerinti prekybą ir investicijas, pagrindu imtis veiksmų aštuoniuose sektoriuose. Šių rekomendacijų pagrindu bus parengta 13,4 milijonų eurų vertės prekybos ir investicijų vystymo programa. Šiuo metu ES ir Indija yra sudariusios muitinių bendradarbiavimo susitarimą, skirtą gerinti prekių srautus o taip pat derasi dėl jūrų susitarimo, kuris skatintų Indijos ir Europos Sąjungos laivininkystės bendrovių veiklos vystymąsi.

1.14 Indijos informacinių technologijų (IT) eksportas į ES viršijo 2 milijardus eurų 2003 m. ir sudarė 20 % šalies visos programinės įrangos eksporto. Maždaug 900 Indijos ir Europos Sąjungos bendrovių bei organizacijų dalyvavo 2004 m. surengtame Europos ir Indijos bendradarbiavimo informacinės visuomenės klausimais forume, kuris įvyko 2004 m. kovo mėnesį Naujajame Delyje. Tuo pačiu metu 2001 m. priimto Bendro Indijos ir ES pareiškimo dėl informacinės visuomenės ir informacinių bei ryšio technologijų vystymo vizijos pagrindu prasidėjo Informacinės visuomenės dialogas. Jis numato mokslinius tyrimus šešiuose sektoriuose, kuriems teikiama pirmenybė, ir išsamų dialogą dėl Informacinės visuomenės ir elektroninių ryšių reguliavimo pagrindų.

1.15 Praeito amžiaus devintajame dešimtmetyje prasidėjęs bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje tapo viena iš daugiausiai žadančių Indijos ir ES bendradarbiavimo sričių.

Mokslinio ir technologinio bendradarbiavimo susitarimas (2002 m.) nustatė teisinius pagrindus, sudarančius sąlygas Indijos ir Europos Sąjungos mokslininkams dalyvauti vieni kitų programose. Pagal ES šeštosios bendrosios mokslinių tyrimo programos tarptautinius pagrindus Indija tai pat yra „tikslinė šalis“ bendradarbiavimui.

1.16 Indija ir ES rengia su ES „Galileo“ palydovinės navigacijos projektu susijusį bendradarbiavimo susitarimo projektą. Atsižvelgiant į Indijos gebėjimus palydovų ir susijusios veiklos srityje, šis susitarimas skatins pramoninį bendradarbiavimą daugelyje aukštųjų technologijų sričių. Indija ir ES jau seniai bendradarbiauja per atitinkamas kosmoso agentūras — ESA ir ISRO, kosmoso taikaus tyrimo ir panaudojimo srityje. Tuo pačiu metu ES jau susidomėjo Indijos bepilote Mėnulio tyrimo misija „Chandrayaan-1“.

1.17 Atsiranda naujas požiūris į vystymuisi skirtą bendradarbiavimą. Indija tampa netipine veikėja, kurios atsirandančioje vystymosi politikoje ji yra gavėja ir donorė. Šis pokytis aiškiai matėsi, kai 2004 m. gruodžio 26 d. cunamis nuniokojo Indijos vandenyno regiono šalis. Indija atsakė ekstremaliai padėčiai skirtos paramos iš užsienio, o pati teikė Šri Lankai didelės apimties ekstremaliai padėčiai skirtą paramą. Kaip gavėja, Indija dabar siekia vystymuisi skirtos paramos iš riboto donorių rato, kuriame yra ES, JK, Vokietija, Rusija ir Japonija. ES teikia Indijai 225 milijonų eurų dydžio subsidijas 2001–2006 m. laikotarpiui, kurių keturi penktadaliai skirti mažinti skurdą. Vystymuisi skirtas bendradarbiavimas dėmesį sutelks ties Rajasthan ir Chattisgarh valstijoms, ir daugiausiai bus skirtas švietimo ir sveikatos priežiūros programoms.

1.18 EESRK privalo veiksmingai reaguoti į šį politškai svarbių pasiekimų, įvykusių per šešis mėnesius pirmoje 2005 m. pusėje, proveržį. Birželio mėnesio pranešime Europos Komisija iš tiesų pasiūlė visiškai integruoti Apskritą stalą į Indijos ir ES institucinę struktūrą. Šio stalo bendri pirmininkai būtų kviečiami teikti teisiškai neprivalomas politikos rekomendacijas vadovų aukščiausio lygio susitikimui. Taryba remia Komisijos pasiūlymus didinti tarpusavio supratimą „didesnio politinių partijų, profesinių sąjungų, verslo asociacijų universitetų ir pilietinių visuomenių bendradarbiavimo“ pagalba. O Hagoje įvykusio vadovų aukščiausio lygio susitikimo metu buvo susitarta „skatinti didesnę politinių partijų, profesinių sąjungų, verslo asociacijų universitetų ir pilietinių visuomenių bendradarbiavimą“.

1.19 Šioje savo iniciatyva parengtoje nuomonėje taip pat ieškoma būdų, kaip Apskritas stalas galėtų tapti veiksmingesniu, o jo tinklalapis — Indijos ir ES pilietinės visuomenės interneto forumas — naudojamas taip, kad didintų Apskrito stalo veiksmingumą ir pasiektų kuo daugiau ir įvairesnių Indijos ir Europos Sąjungos pilietinės visuomenės organizacijų.

2. Indėlis į Indijos ir ES strateginę partnerystę

2.1 Apskritas stalas pasveikino Indijos ir ES strateginę partnerystę, kai susirinko 2004 m. gruodžio mėnesį Londone, ir išpareigojo prisidėti prie Bendro veiksmų plano, kuris bus parengtas 2005 m. iki šeštojo Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimo. Jis deklaravo ketinimą „teikti pasiūlymus tose srityse, kuriose pilietinė visuomenė gali įnešti tikrą pridėtinę vertę, ypač, kad būtų pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslai, skatinama tvari plėtra ir valdoma globalizacija“. Apskrito stalo dalyviai taip pat išpareigojo nagrinėti, kaip pilietinė visuomenė galėtų padėti įgyvendinti Bendrą deklarinę dėl kultūrinių santykių.

2.2 Apskritas stalas, kaip ir EESRK, turi geras galimybes prisidėti prie Indijos ir ES strateginės partnerystės. Nuo inauguracinio susirinkimo 2001 m. Naujajame Delyje Apskritas stalas (1) aptarė daugelį Komisijos birželio 16 d. pranešime nurodytų temų ir (2) pateikė rekomendacijas Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimams įvairiais klausimais. Susirinkimo Londone metu jis pripažino, kad kylanti strateginė partnerystė „suteikė galimybes gerinti ir plėsti pilietinės visuomenės vaidmenį per Apskrito forumą“. Apskritas stalas 2001 m. birželio mėnesį įvykusio susirinkimo Briuselyje metu aptarė ir pateikė rekomendacijas dėl daugelio klausimų, tame tarpe globalizacijos, prekybos ir investicijų, PPO intelektinės nuosavybės, žiniasklaidos ir kultūros. Jis ne tik sugrįžo prie šių temų vėlesnių susitikimų metu, bet ir išplėtė jų darbotvarkes, įtraukdamas bendradarbiavimą maisto ir žemės ūkio verslo; žmogaus teisių darbo vietoje; darnaus vystymosi ir turizmo srityse. **Jis savo būsimo susirinkimo kultūros ir religinio pluralizmo demokratinėse visuomenėse klausimais metu pastebimai išplėtė ankstesnius mainus kultūriniais klausimais.**

2.3 Vietoje, kad strateginės partnerystės pagrindais nagrinėtų visus Europos Komisijos iškeltus klausimus, Apskritas stalas susirinkimo Londone metu nusprendė apsiriboti tik tomis sritimis, kuriose galėtų unikaliai prisidėti pilietinė visuomenė. Todėl jis galėtų naudingai apsvaistyti savo indėlį į šias sritis, kurias Komisija nurodė, kaip svarbias kylančios strateginės partnerystės sudėtinės dalis.

2.3.1 *Konfliktų prevencija ir atstatymas po konfliktų*: Indijos vaidmuo šiose srityse labai svarbus tiek JT, tiek dvišaliu pagrindu, kaip Afganistane, teigia Komisija. Todėl Komisija ir siūlo, kad ES ir Indiją ieškotų būdų formalizuoti nuolatinį bendradarbiavimą šiose srityse. Komisija taip pat siūlo, kad jos kartu surengtų ir finansuotų JT konferenciją konfliktų prevencijos ir

valdymo po konfliktų klausimais, o taip pat pradėtų dialogą dėl regioninės integracijos indėlio į konfliktų prevenciją.

2.3.2 *Migracija*: Tarptautinė migracija padidėjo, nepaisant globalizacijos, pažymi Komisija. Iš vienos pusės, tai lėmė didėjančias migrantų perlaidas, o iš kitos pusės — problemas dėl neteisėtos migracijos ir prekybos žmonėmis. Komisija remia išsamų dialogą, apimančią ne tik teisėtą migraciją, tame tarpe darbo migraciją ir darbuotojų judėjimą, vizų klausimus, bet taip pat ir kovą su kontrabandininkais bei prekeiviais žmonėmis, neteisėtą migrantų grąžinimą ir readmisiją, o taip pat kitus su migracija susijusius klausimus.

2.3.3 *Demokratija ir žmogaus teisės*: Komisija remia šio dialogo išplėtimą, kad jis apimtų tokias temas, kaip mirties bausmė, lytinė diskriminacija, vaikų darbas ir darbo teisės, verslo subjektų socialinė atsakomybė ir religinė laisvė. Europos Žmogaus teisių ir demokratijos iniciatyvos pagrindu Komisija yra pasirengusi finansuoti projektus Indijoje.

2.3.4 *Aplinkosaugos klausimai*: Indija ir ES turėtų dirbti kartu, siekdamas skatinti bendradarbiavimą globalių aplinkosauginių iššūkių klausimais, kaip JT biologinės įvairovės konvencijos, kurios numato konstruktyvaus dialogo vystymą „Prieigos ir naudos dalijimosi“ (angl. „Access and Benefit Sharing (ABS)“) pagrindu. Indija būtų kviečiama surengti Indijos ir ES aplinkosauginį forumą, kuris apimtų pilietinę visuomenę ir verslo sektorių, bei leistų apsiškai požiūriais, procedūrinėmis žiniomis (angl. „know-how“) ir mokslinė bei techninė informacija.

2.3.5 *Darnus vystymasis*: Europos Komisijos teigia, kad darnus vystymasis turėtų būti skatinamas per dialogą tokiais klausimais, kaip darniai pagamintų prekių srautų skatinimas, žymėjimas ir darnaus poveikio įvertinimas. Komisija taip pat remia didesnį Darnios prekybos ir inovacijų centro (angl. „Sustainable Trade and Innovation Centre (STIC)“) panaudojimą.

2.3.6 *Vystymuisi skirtas bendradarbiavimas*: Indija sumažino dvišalių donorių skaičių iki šešių (ES, JK, Vokietija, JAV, Japonija ir Rusija). Ši šalis iš tiesų tapo vystymuisi skirtos pagalbos gavėja ir kartu donore. Net ir esant tokiai padėčiai, Komisija norėtų, kad ES padėtų Indijai pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus. Socialinei ir ekonominei sanglaudai galėtų būti suteikta pirmenybė, remiantis ES paramos programų pradinio švietimo ir bazinės sveikatos priežiūros srityse patirtimi. Komisija tiki, kad ES vystymuisi skirtas bendradarbiavimas turėtų vis daugiau dėmesio skirti marginalinėms grupėms. Jis taip pat turėtų remti pagrindines TDO konvencijas.

2.3.7 *Kultūrinis bendradarbiavimas*: Komisija nori sutvirtinti bendradarbiavimą ypač filmų ir muzikos srityse. Kultūros savaitė galėtų būti rengiama vienu metu su politiniais ir verslo aukščiausio lygio susitikimais.

2.3.8 *Matomumas*: Indijos viešoji nuomonė turėtų būti informuojama apie visus ES aspektus, o ne tik jos prekybos santykius, mano Komisija. Ji pradės mokslinių tyrimų projektą, kad nustatytų tikslines auditorijas, pagrindines temas ir pagrindinius instrumentus, bei geriausias jų panaudojimo būdus. Valstybės narės ir Europos Parlamentas yra kviečiami prisidėti prie darbo, skirto pakelti ES profilį Indijoje. Tikimasi, kad Naujasis Delis parengs savo ryšių strategiją.

2.3.9 *Prekyba ir investicijos*: Prekyba ir investicijos yra „Indijos ir ES santykių kertinis akmuo“, pažymima Europos Komisijos pranešime. Todėl keletas iš pranešime pateikiamų pasiūlymų liečia šias dvi temas, tiek daugiašaliu, tiek dvišaliu lygiu. Komisija norėtų kad ES pasiektų didesnę konvergenciją su Indija esminiais klausimais PPO prekybos derybų raunde Dohoje, skirto vystymuisi. Ji taip pat remia dvišalį dialogą intelektualinės nuosavybės teisių (INT) klausimais, pavyzdžiui, kad būtų pasiektas bendras supratimas TRIPS atžvilgiu.

2.4 Komisija norėtų, kad ES padėtų įsteigti Verslo lyderių apskritą stalą, teigiama verslas verslui (angl. „business-to-business“) bendradarbiavimo stiprinimui skirtame pranešimo skyriuje. Šis pasiūlymas buvo paremtas vadovų aukščiausio lygio susitikimo Hagoje metu. Tuo pačiu metu Indijos ir ES iniciatyva, skirta gerinti prekybą ir investicijas, įgalino pradėti tiesioginį dialogą tarp verslo atstovų ir politikos formuotojų. Indijos verslo ir pramonės organizacijos jau rengia Indijos ir ES verslo aukščiausio lygio susitikimą, kuris sutampa su politiniu aukščiausio lygio susitikimu, o verslo lyderių nustatytus faktus pateikia savo politiniams lyderiams.

2.5 **Atsižvelgiant, kad Apskrito stalo nariai taip pat paskirti iš verslo ir darbdavių organizacijų, būtų naudinga svarstyti, kaip galima būtų geriausiai dalyvauti jų veikloje, kurią kartu vykdo Indijos ir Europos Sąjungos verslo bendruomenės. Nors aiškiai Apskrito stalo vaidmuo yra skirtas stiprinti Indijos ir ES ekonominę partnerystę, kurią remia Komisija, šio stalo indėlis į Bendrą veiksmų planą turėtų apimti ir darnaus vystymosi ir globalizacijos valdymo skatinimą, kaip nusprenđė susirinkimas Londone.**

2.6 **Apskrito stalo narių esama ir iš akademinės bendruomenės. Todėl jis galėtų svartyti dėl indėlio į Europos Komisijos įsteigtas ar rengiamas akademinės programos, kaip minima pranešime.** Jos apima Europos Sąjungos studijų

programą Jawaharlal Nehru universitete Naujajame Delyje. Stipendijų programa, kurios biudžetas sieks 33 milijonus eurų, turėtų pradėti veikti nuo 2005–2006 mokslo metų. Ji bus susieta su ES „Erasmus Mundus“ programa ir daugiausiai dėmesio skirs Indijos studentų doktorantūros studijoms ES universitetuose.

3. Pilietinė visuomenė Indijoje ir Europoje

Ką mes vadiname „pilietine visuomene“? EESRK mano, kad „ją apytikriai galima apibūdinti, kad visuomenę, kuri pasirinko demokratiją. Pilietinė visuomenė yra bendras terminas visiems socialinių veiksmų tipams, kurių imasi pavieniai asmenys ar grupės, kurių nepradedama ar kuriems nevadovauja valstybė“⁽¹⁾. Jos rėmėjai Indijoje sutinka, kad pilietinė visuomenė pasirenka demokratiją ir kad ji gali veiksmingai veikti tik demokratijos sąlygomis. Iš tiesų kai kuriuos pilietinės visuomenės organizacijų aktyvistus Indijoje įkvėpė pilietinės visuomenės pasiekimai Europoje ir Jungtinėse Valstijose, o kitus — Mahatmos Gandžio sukurtos socialinio ir politinio aktyvumo tradicija.

3.1 Pilietinė visuomenė Indijoje

3.1.1 Vis didėjanti Indijos pilietinės visuomenės svarba akivaizdi iš plintančių visų rūšių savanoriškų organizacijų. (Tai yra priimtinausias terminas Indijoje; terminas „nevyriausybinė organizacija“ arba NVO tapo populiarius tik pastaraisiais 20 metų.) Prieš maždaug 10 metų jų skaičius siekė nuo 50 000 iki 100 000, o dabar be abejonės šis skaičius padidėjo. Pilietinės visuomenės organizacijos dalyvauja įvairioje veikloje visoje Indijoje, jų tarpe yra verslo ir profesinės organizacijos, bei profesinės sąjungos.

3.1.2 Indijos pilietinės visuomenės organizacijos:

- dalyvauja tradicinėje vystymuisi skirtoje veikloje, susijusioje su NVO — vykdo raštingumo kampanijas, atidaro medicinos punktus ir klinikas, padeda amatininkams, kaip pvz., verpėjams, vykdo jų produkcijos rinkodarą ir pan. Kadangi jos paprastai veikia vietos lygmenyje, jos taip pat gali padėti vyriausybinėms organizacijoms įgyvendinti valstybės politiką decentralizuotu būdu;
- atlieka išsamius mokslinius tyrimus, kad galėtų užsiimti lobizmu centrinės ir valstijų vyriausių ir/arba pramonės atžvilgiu;

⁽¹⁾ Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, „Nuomonė apie pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį ir indėlį į Europos kūrimą“, 5.1. punktą, priimta 1999 m. rugsėjo 22 d.

- siekia padidinti įvairių socialinių grupių politinio sąmoningumo lygį, skatindamos jas ginti savo teises;
- atstovauja specialių poreikių turinčioms interesų grupėms, kaip neįgaliesiems, senyvo amžiaus asmenims ir pabėgėliams;
- veikia kaip novatorės, išbandydamos naujus socialinių problemų sprendimo būdus; ir
- galiausiai, yra aktyvistės. Nuo praeito amžiaus aštuntojo dešimtmečio jos formavo plačiai apimančius socialinius judėjimus — ūkininkų judėjimus;
- moterų judėjimus, įvardinančius ir iškeliančius su moterimis susijusius klausimus, aplinkosauginius judėjimus, kurie siekė, kad vyriausybė skirtų daugiau dėmesio aplinkosaugos problemoms;
- vartotojų teises ginančius judėjimus ir pan..

3.1.3 Ypatingai vystymusi skirtais klausimais NVO ir vyriausybė mano, kad privalo dirbti kartu, kaip partneriai. Todėl Indijos Planavimo komisija įvairiu laiku finansavo savanoriškas organizacijas. Naujaisiuose dešimtajame penkerių metų plane pažymima kad:

„Planai turėtų atspindėti tikrus žmonių poreikius ir būti ekonomiškai ir socialiai jautrūs žmonių, kuriems jie skirti, etosui. Žmonės turi pajusti, kad jie taip pat yra šių planų savininkai ir prisidėti prie jų. Tendencija tikėtis, kad vyriausybė padarys viską už žmones, turi baigtis; programos ir darbotvarkės, kuriose dalyvauja žmonės, pasirodė esančios žymiai veiksmingesnės“.

3.1.4 Planavimo komisijoje yra savanoriškų veiksmų padalinys, kuris sąveikauja su savanoriškų organizacijų sektoriumi. Dabar jis nusprendė „sudaryti konsultacines grupes ... iš įvairių šalies dalių žmonių, kurie žino kad vyksta vietoje ir kurie gali pasiūlyti, ką reikia keisti ir kaip“, teigia Planavimo komisijos narė p. Sayeeda Hameed. (2)

(2) „Planavimo komisijos atvėrimas žmonėms: Sayeeda Hameed“ (angl. „Sayeeda Hameed“) autorius Rajashri Dasgupta. InfoChange News and Features, 2004 m. rugsėjo mėnuo.

3.1.5 Kongreso partija visada rėmė pilietinę visuomenę, o Kongreso partijos vadovaujama koalicinė vyriausybė Naujajame Delyje greičiausiai skirs daugiau dėmesio jos veiklai, nei buvusi vyriausybė. Netrukus po suformavimo naujoji vyriausybė surengė konsultacijas su pilietinės visuomenės organizacijomis, kad sužinotų jų nuomonę apie vyriausybės Bendro minimumo programą (angl. „Common Minimum Programme (CMP)“). Ji įsteigė Kongreso partijos lyderė p. Sonia Gandhi vadovojamą Nacionalinę patariamąją tarybą (NPT) (angl. „National Advisory Council (NAC)“), kuri taip ir turėtų būti suvokiama. Vienas iš pagrindinių Kongreso partijos narių, susijusių su NPT įsteigimu, pažymėjo, kad ji bus Jungtinio pažangos aljanso (JPA) (angl. „United Progressive Alliance (UPA)“) vyriausybės sąveikos su pilietine visuomene įrankiu; ji įneš naujų minčių į planavimą, kuris kitaip nėra susijęs su vyriausybe (3). Tikimasi, kad NPT, kurios 12 narių skyrė Ministras Pirmininkas Manmohan Singh, patars jam, kaip turėtų būti įgyvendinama Aljanso Bendro minimumo programa. Nors vyriausybės patarėjai dažnai yra į pensiją išėję valstybės tarnautojai ar diplomatai, pusė NPT narių yra nevyriausybiniame sektoriuje praktinį darbą atliekantys visuomenininkai (4). Ponia Sonia Gandhi norėtų suteikti pirmenybę žemės ūkiui, švietimui, sveikatos priežiūrai ir užimtumui.

3.2 Pilietinė visuomenė Europos Sąjungoje (5)

3.2.1 Pilietinė visuomenė ES yra ne mažiau dinamiška, nei Indijoje, turinti daugybę organizacijų, kurios veikia vietos, nacionaliniu ir ES lygiu. Tačiau lyginant su Indija, ES pilietinė visuomenė turi vieną pranašumą: organizuota Europos pilietinė visuomenė turi savąją indų žargonu vadinamą „aukščiausių struktūrą“ — Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą (EESRK) Briuselyje. O jei daugiau, tai EESRK yra neatskiriama dalis institucijų, įsteigtų 1957 m. Romos sutartimi, kuri įsteigė šešių valstybių Europos Ekonominę Bendriją, dabar tapusia Europos Sąjunga iš 25 valstybių (6). Šiuo metu EESRK sudaro 317 narių, paskirtų iš 25 valstybių narių. Juos skiria ES Ministrų Taryba, valstybių narių teikimu. Nariai priklauso vienai iš trijų grupių: darbdavių, darbuotojų ir įvairių kitų interesų. Romos sutartis numato, kad trečios grupės nariai atstovauja ūkininkams, mažoms ir vidutinėms įmonėms, amatininkams, tam tikroms profesijoms, kooperatyvams, vartotojų organizacijoms, aplinkos apsaugos grupėms, šeimų asociacijoms, moterų organizacijoms, mokslininkams ir mokytojams, nevyriausybiniams organizacijoms (NVO) ir pan.

(3) „The Hindu“, 2004 m. birželio 26 d. Panašų požiūrį išsakė BJP vadovaujamos koalicinės vyriausybės Išorės santykių ministras Jaswant Singh, kai jis iškilmingai atidarė ES ir Indijos Apskritą stalą su komisaru Chris Patten 2001 m.

(4) Tai yra prof. Jean Dreze, indų kilmės Belgijos pilietis, susijęs Dr. Amartya Sen; du buvę Planavimo komisijos nariai MM. C.H. Hanumantha Rao ir D. Swaminathan. Iš pilietinės visuomenės organizacijų yra p. Aruna Roy, socialinė aktyvistė; Jayaprakash Narayan (sveikata ir aplinkosauga); p. Mirai Chatterjee (SEWA) ir Madhav Chavan (pradinis švietimas)

(5) Nuoroda į Europos pilietinę visuomenę gali pasirodyti nereikalinga, ypač todėl, kad apsiriboja Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Tačiau Indijos pilietinės visuomenės organizacijoms bus įdomu sužinoti, kad jų kolegos iš ES turi tai, kas indų žargonu vadinama „aukščiausia struktūra“.

(6) Sutarties 193 straipsnis numato kad „Komitetą sudaro įvairių rūšių ekonominės ir socialinės veiklos atstovai, o ypač gamintojų ūkininkų, vežėjų, darbuotojų, pardavėjų, amatininkų, profesionalų ir plačiosios visuomenės atstovai“.

3.2.2 EESRK yra nepolitinė konsultacinė struktūra, turinti patariamuosius įgaliojimus. Komiteto tikslas yra informuoti už sprendimų priėmimą atsakingas ES institucijas apie savo narių nuomones. Yra maždaug 14 politikos sričių, kuriose ES Taryba ar Europos Komisija gali priimti sprendimą tik pasitarusi su EESRK. Šios sritys apima: žemės ūkį; laisvą asmenų ir paslaugų judėjimą; socialinę politiką, švietimą, profesinį mokymą ir jaunimo klausimus; visuomenės sveikatą; vartotojų apsaugą; pramoninę politiką; mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą bei aplinką. Taryba, Komisija ir Europos Parlamentas gali savo nuožiūra konsultuotis su EESRK bet kuriuos kitu klausimu. Savo ruožtu EESRK gali taip pat priimti nuomonę tais klausimais, kurie atrodo svarbūs, kaip šią „nuomonę savo iniciatyva“ apie ES ir Indijos santykius.

3.2.3 EESRK vaidmuo palengvinant dialogą su pilietine visuomene išeina iš už Europos Sąjungos iš 25 valstybių sienų. Jis yra aktyvus tęstinio dialogo su Viduržemio jūros regiono partnerystės šalimis (programa „Euromed“) bei Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalimis, su kuriomis ES sieja Kotonu konvencija. Jis taip pat dalyvauja dialoge su pilietine visuomene Lotynų Amerikos šalyse, įskaitant Pietų Amerikos bendrosios rinkos (angl. „Mercosur“) valstybes ir, tačiau ne mažiau svarbu, Indiją (dalyvaujant Indijos ir ES Apskrito stalo renginyje) bei Kiniją.

4. Naujaisi įvykiai Indijoje ir ES

4.1 **Visų ES ir Indijoje vykstančių dramatiškų pokyčių sąrašas užimtų keletą užimtų puslapių. Ši ataskaita pagrindinį dėmesį skiria tik pagrindiniams įvykiams, kurie leis EESRK veiksmingiau prisidėti prie ES ir Indijos stiprinimo.** ES pagrindiniai įvykiai yra plėtra iki 25 valstybių narių, veiksmai, skirti sukurti platesnę Europą per Europos kaimynystės politiką (ENP) ir Europos Tarybos Lisabonoje 2000 m. kovo mėnesį priimtos „Lisabonos strategijos“ įgyvendinimas. Ši strategija, daugiausiai dėmesio skirianti darniam vystymuisi, siekia paversti ES konkurencingusia ir dinamiškiausia žiniomis grista ekonomika pasaulyje iki 2010 m. Kitas svarbus įvykis yra susitarimas dėl Europos Konstitucijos, kurios laukia ratifikavimas 25 valstybėse narėse.

4.2 Europos politinį ir ekonominį kraštovaizdį dramatiškai pakeitė 2004 m. gegužės 1 d. įvykusi ES plėtra. Plėtros politinės pasekmės greičiausiai bus svarbesnės, nei ekonominės tik todėl, kad 10 naujų šalių narių ekonomikų integracijos procesas prasidėjo gerokai anksčiau, nei jos oficialiai tapo ES narėmis 2004 m. gegužės 1 d. Plėtra padidino ES gyventojų skaičių nuo 380 milijonų iki 455 milijonų. Taigi dabar ES gyvena 7,3 % visų pasaulio gyventojų. Ji taip pat padidino ES bendrą vidaus produktą (BVP) nuo 9,3 trilijono eurų iki 9,7 trilijono eurų, padidindama ES dalį pasaulio BVP iki 28,7 %. Tačiau dėl

plėtros sumažėjo vienam gyventojui tenkanti BVP dalis iki 21 000 eurų (nuo 24 100 eurų), o taip pat jos prekyba su ES nepriklausančiomis šalimis iki 1,8 trilijonų eurų (nuo 2 trilijonų eurų). Taip nutiko todėl, kad prekyba tarp ES iš 15 valstybių ir 10 šalių kandidačių tapo ES iš 25 valstybių vidaus prekyba.

4.3 Plėtra išplėtė ES sienas. ES pradėjo kurti politiką, skirtą sudaryti „draugų ratą“, tačiau dar iki plėtros. Šiuo tikslu ji parengė Europos kaimynystės politiką (EKP), apimančią šešias Rytų Europos šalis (Ukrainą, Moldovą, Gruziją, Armėniją, Azerbaidžaną ir Baltarusiją) ir devynias Viduržemio jūros šalis (Alžyrą, Egiptą, Izraelį, Jordaniją, Libaną, Libiją, Maroką, Siriją ir Tunisą, bei Palestinos savivaldą). ES Taryba 2004 m. balandžio mėnesį patvirtino, kad EKP tikslas yra „pasidalinti išsiplėtusios ES teikiama nauda su kaimyninėmis šalimis, kad būtų pridedama prie didesnio Europos Sąjungos ir jos kaimynių stabilumo, saugumo ir klestėjimo (7)“. EKP apima „aukšto lygio ekonominę integraciją ir gilėjantį politinį bendradarbiavimą, kad būtų užkirstas kelias atsirasti naujoms sienoms tarp išsiplėtusios ES ir jos kaimynių“, teigia Taryba.

4.4 Pagrindinis įvykis Indijoje buvo iš esmės netikėta gegužės mėnesį įvykusių visuotinių rinkimų baigtis, kurių rezultatai lėmė, kad Kongreso partijos vadovaujama koaliciją su Ministru Pirmininku Manmohan Singh perėmė valstybės vairą iš BJP vadovaujamos koalicijos su Ministru Pirmininku Atal Behari Vajpayee. Aukštas dalyvavimo visuotiniuose rinkimuose lygis, sėkmingas elektroninių balsavimo mašinų panaudojimas visoje šalyje, o taip pat sklandus valdžios perdavimas Naujame Delyje, nepaisant politinių neramumų dėl rinkimų rezultatų, patvirtino Indijos siekį būti didžiausia pasaulio demokratija.

4.5 Kongreso partijos netikėta pergalė sukėlė spėliones, kad bet kokia Kongreso partijos vadovaujama vyriausybė ilgai neišsilaikys arba bus priversta „išorės rėmėjų“, ypač Komunistų partijos, nutraukti reformas. Reikia atminti, kad reformas, kurios apėmė importo kontrolės panaikinimą ir kapitalo rinkų atvėrimą, pradėjo Kongreso partijos vyriausybė 1991 m., o pagrindiniai jos architektai buvo naujas Ministras Pirmininkas Manmohan Singh ir naujas finansų ministras Palaniappan Chidambaram. Pastarasis save labiau traktavo „investicijų ministru“ Kongreso partijos vadovaujamoje koalicijoje. Kitaip tariant, verslą ir finansus atstovaujančios pilietinės visuomenės organizacijos, kaip atstovaujamos ES ir Indijos Apskritame stale, dirbs kartu su juo, kad vystytų šalies žiniomis pagrįstos ekonomikos sektorius.

4.6 Vyriausybė visgi pageidauja, kad jos ekonominė strategija būtų „žmogiška“, kad ištrauktų iš skurdo maždaug 300 milijonų indų, gyvenančių už mažiau, nei 0,75 euro (1 JAV doleris) per dieną. Todėl ji stengiasi pasiekti 7-8 % metinį augimą, kad padėtų ūkininkams, suteiktų galių moterims ir padidintų išlaidas sveikatos priežiūrai ir švietimui.

(7) Bendrų Reikalų Taryba, 2004 m. birželio 14 d. Europos kaimynystės politika – Tarybos išvados.

4.7 Iššūkiai, su kuriais susiduria Indijos pilietinė visuomenė, suteiktų Europos pilietinėms organizacijoms galimybę bendradarbiauti su kolegomis iš Indijos visų bendram labui. Pradžioje tai būtų vykdoma per ES ir Indijos Apskritą stalą, tačiau netrukus galėtų apimti organizacijas, su kuriomis Apskrito stalo nariai iš ES ir Indijos palaiko glaudžius ryšius, kaip ir su kitais EESRK nariais, turinčiais, pavyzdžiui, ekspertinių žinių kaimo plėtros, sveikatos priežiūros ir švietimo klausimais. Bendradarbiavimas šioje srityje tarp Europos ir Indijos pilietinių visuomenių ir taip užtikrina, kad Apskrito stalo rekomendacijos kasmetiniam ES ir Indijos vadovų aukščiausio lygio susitikimui bus praktiškos, nes paremtos patirtimi.

5. ES ir Indijos pilietinės visuomenės dialogas iki šiol

5.1 **Siekiant planuoti ateitį, pirma privalome atsižvelgti į savo praeitį. Pilietinės visuomenės dialogo pradžia turėtų tapti jau esama institucinė struktūra, kuri buvo iki šiol taikoma šiam dialogui ir jo pasiekimams.** EESRK tai reiškia, kad reikia įvertinti ES ir Indijos Apskrito stalo iki šiol atliktą darbą ir susitarti, kaip geriausia paremti jo tikslus, atsižvelgiant į susijusius įvykius, kaip aukščiausio lygio susitikimo Hagoje sprendimą skatinti bendradarbiavimą ne tik tarp pilietinių visuomeninių, bet taip pat tarp politinių partijų, profesinių sąjungų, verslo asociacijų ir universitetų.

5.2 Buvo paminėti Apskrito stalo nuo jo įsteigimo 2001 m. įvairių susirinkimų metu aptarti klausimai, kad parodyti jį, kaip patikimą vieną iš pagrindinių partnerių, detalizuojant Bendrų veiksmų planą. **Atsižvelgiant į paskutinių susirinkimų rezultatus, galima iš dalies suvokti Apskrito stalo darbo tęstinumą, kai kurių atariamų temų sritį bei pasitikėjimo atmosferą, kurioje vyksta šios diskusijos.**

5.3 Todėl savo šeštojo susirinkimo Romoje metu Apskritas stalas pateikė nemažai įvairių rekomendacijų, pradedant iniciatyvomis, skirtomis paremti verslo sektoriaus socialinę atsakomybę (VSSA) (angl. „Corporate Social Responsibility (CSR)“) ir teikti specialią paramą MVĮ, ir baigiant žinių darbuotojų iš Indijos laikiną judėjimą ES reglamentuojančių nuostatų racionalizacija, o taip pat ES parama pramoninėms sanaujoms keliuose atrinktuose sektoriuose, kurie gali eksportuoti ir skatina vystymąsi. Tuo pačiu Apskritas stalas paskyrė du pranešėjus, kad šie įvertintų, kaip geriau integruoti pilietinės visuomenės organizacijų perspektyvas į prekybos ir darnaus vystymosi skatinimą.

5.4 Ši tema buvo aptarta Apskrito stalo septintojo susirinkimo Srinagare 2004 m. birželio mėnesį metu. Visi sutiko, kad, jei norima gilinti bendrą supratimą apie darnų vystymąsi, tai praktiniai pavyzdžiai iš Indijos ir ES turėtų būti galutinės atskaitos, kuris bus teikiama Apskrito stalo devintajam susirinkimui, pagrindas. Remiantis Apskrito stalo EESRK ir Indijos delegatų prezentacija, susirinkimo Srinagare metu taip pat buvo aptartas Indijos ir ES turizmo vystymuisi skirtas bendradarbiavimas. Apskrito stalo nariai sutiko, kad pilietinės visuomenės organizacijos atlieka svarbų vaidmenį skatinant darnų turizmą, kuris skatina ekonominį ir socialinį vystymąsi, bei teikia naudą visiems gyventojams.

5.5 Susirinkimų Romoje, Srinagare ir Londone metu buvo aptartas pilietinės visuomenės interneto forumo įsteigimas, kaip buvo rekomenduota susirinkimo Bangalore 2003 m. kovo mėnesį metu. Susitikimuose buvo pabrėžtos forumo galimybės tapti nuolatinio forumu, kur diskutuotų Apskrito stalo nariai iš Indijos ir ES, o taip pat instrumentu, skirtu tobulinti dialogą tarp pilietinės visuomenės organizacijų bendrai.

5.6 Susitikimo Romoje metu taip pat buvo apžvelgti Apskrito stalo pasiekimai iki šiol. Jis sutiko su požiūriu, kad šių pasiekimų įvertinimas neturėtų apsiriboti įgyvendintų rekomendacijų skaičiaus kiekybine analize, bent jau todėl, kad nemažai šių rekomendacijų išeina iš už ES ir Indijos pilietinės visuomenės galimybių ar srities ribų. Iš tiesų Apskritas stalas patvirtino rekomendacijas ir bendrus požiūrius įvairiomis temomis, pavyzdžiui, tomis, kurios yra jautrios, jei ne prieštaringos. Jis taip pat pabrėžė specifines bendradarbiavimo formas, kaip interneto forumo sukūrimas, vietos pilietinės visuomenės organizacijų organizuoti klausymai per šio stalo kas šešis mėnesius rengiamus susirinkimus, ir skatino specialų EESRK ir Indijos bendradarbiavimą, kaip Indijos delegacijos EESRK teikiama pagalba, rengiant Bendrąją preferencijų sistemą.

5.7 Kadangi žemės ūkio sektoriuje oficialiai ir neoficialiai dirba 60-70 % gyventojų, Indijos ir ES apskrito stalo diskusijoms klausimais, susijusiems su ūkininkavimu ir kaimo plėtra, sutrukdė tai, kad apskritam stalui atstovaujančioje Indijos delegacijoje nebuvo ūkininkų atstovų.

5.8 Diskusijų forume buvo svarstomi darbdavių ir darbuotojų santykių mechanizmai bei socialinis dialogas Europos Sąjungoje. Buvo susipažįstama su Sąjungoje vyraujančia praktika socialinio dialogo partnerių atžvilgiu, šių dalyvių nustatymo ir atstovavimo klausimais bei šiam dialogui skirtais

forumais. Diskusijose buvo analizuojama dabartinė darbdavių ir darbuotojų padėtis Indijoje, taip pat ir profesinių sąjungų struktūra ir sudarymas bei kolektyvinės derybos, darbo teisės reforma ir Indijos pozicija pasiūlymų susieti darbo normas su tarptautine prekyba atžvilgiu. Buvo nustatyta, kad didžioji Indijos darbuotojų dalis dirba taip vadinamame neoficialiame sektoriuje (mažos įmonės, savarankiškai dirbantys darbuotojai, atsitiktinis darbas) ir kad yra būtina gerinti darbuotojų padėtį. Tai pat buvo reikalaujama dėti didesnes pastangas dėl TDO darbo normų.

6. Geresnis pilietinės visuomenės dialogas: ateitis

6.1 Atėjo laikas, kad bendradarbiavimas tarp ES iš 25 valstybių ir Indijos pilietinių visuomenių augtų proporcingai. ES ir Indijos vadovų aukščiausio lygio susitikimo metu buvo pripažinta Apskrito stalo darbo svarba. Indijos vyriausybė priėmė nemažai sprendimų, skirtų stiprinti bendradarbiavimą su pilietine visuomene Indijoje. Europos Komisija birželio 16 d. pranešime paragino, kad Apskritas stalas „būtų visiškai integruotas į institucinę architektūrą“, o du jo bendri pirmininkai — bus pakviesti dalyvauti Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimuose.

6.2 Indijos vyriausybė savo pirminiame atsakyme į birželio 16 d. pranešimą pažymėjo, kad, nepaisant „valdžios pastangų neatsilikti nuo Indijoje ir ES vykstančių pokyčių ... vis dar būtina gerinti ryšius kituose lygmenyse, tame tarpe tarp atitinkamų pilietinių visuomenių“.

6.3 **Neišvengiamai kylantis klausimas yra, kaip Apskritas stalas galėtų veiksmingiau prisidėti prie sprendimų rengimo ir sprendimų priėmimo proceso, ypač turėdamas tokią retą galimybę tiesiogiai susiekti su aukščiausiais politiniais pareigūnais, Indijos Ministru Pirmininku ir ES Tarybai pirmininkaujančios šalies ministru pirmininku, kasmetinių vadovų aukščiausio lygio susitikimų metu?** Šios nuomonės savo iniciatyva antrame skyriuje „Indėlis į Indijos ir ES strateginę partnerystę“ nurodoma, kaip Apskritas stalas galėtų veiksmingai prisidėti prie strateginei partnerystei skirto Bendrų veiksmų plano parengimo. Ši veikla truktų tik iki šetojo Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimo, kuris įvyks pastaraisiais 2005 m. mėnesiais ir, kaip tikimasi, patvirtins šį planą.

6.4 **Daugelis Apskrito stalo rekomendacijų Indijos ir ES vadovų aukščiausio lygio susitikimui apima vidutinės trukmės ir ilgalaikius išsipareigojimus.** Patirtis rodo, kad rekomendacijos turėtų būti susijusios su projektais, kuriuos kartu

įgyvendina Europos Sąjungos ir Indijos pilietinių visuomenių organizacijos. Politinė parama leistų lengviau užsitikrinti finansavimą, kurio gali prireikti, ir leistų organizuotai Indijos ir Europos pilietinei visuomenei bendradarbiauti įgyvendinant įvairius projektus (*).

6.5 Siekiant, kad Apskritas stalas būtų veiksmingas sprendimų rengimo ir sprendimų priėmimo procese, į jo darbotvarkę būtina įtraukti šiuo metu oficialiu lygiu aptariamas temas, kaip temas, liečiančias Pasaulio Prekybos Organizaciją (PPO) ir prekybos derybų raundą Dohoje, skirtą vystymuisi. Apskritas stalas galėtų būti veiksmingesnis, jei bendradarbiautų su ES ir Indijos verslo aukščiausio lygio susitikimais, kuriuos rengia du jo nariai iš Indijos prekybos rūmų ir pramonės federacijos (IPRPF) (angl. „Federation of Indian Chambers of Commerce and Industry (FICCI)“) ir Indijos pramonės konfederacijos (IPK) (angl. „Confederation of Indian Industries (CII)“). Jis taip pat turėtų prašyti, kad būtų asocijuotas su Europos Komisijos pasiūlytu būsimu Verslo lyderių apskritu stalu.

6.6 Kadangi Apskrito stalo nariai yra ir akademikai, tai galėtų naudingai prisidėti prie 33 milijonų eurų dydžio stipendijų programos Indijai, kurią Europos Komisija pradėjo 2005 m. Pats EESRK galėtų išplėsti savo iniciatyvas Indijos klausimais, kaip jo ankstesnis sprendimas prašyti, kad Apskrito stalo bendras pirmininkas iš Indijos dalyvautų jo seminare, skirtame PPO po Kankuno.

6.7 **Tai, kad daugėja ryšio kanalų ekonominiams klausimams tarp pareigūnų ir verslo lyderių, dar nereiškia, kad Apskritas stalas turėtų apsiriboti tik šių klausimų aptarimu. Priešingai. Vietoje, kad nagrinėtų tik grynai ekonominius aspektus, jis turėtų pažvelgti ir į jų neekonomines, o ypač socialines pasekmes.** Apskritas stalas Srinagare būtent taip ir susitarė darnaus vystymosi atžvilgiu: jis svarstys koncepciją, kaip įtraukti ne tik vystymosi strategijos ekonominį aspektą, bet taip pat ir socialinius ir aplinkosauginius aspektus. Paslaugų įsigijimas iš išorės (angl. „outsourcing“) yra dar viena tema, kurią galima panaudoti šiam požiūriui. Paslaugų įsigijimas iš išorės ES iškėlė skirtingas problemas, nei Indijoje, tačiau esama ir šis tas bendro: abiem atvejais sunkiausia išspręsti socialinius klausimus. Kitaip tariant, priėmęs holistinį požiūrį, Apskritas stalas galės užtikrinti, kad iš esmės ekonominių temų neekonominiams aspektams būtų suteiktas vienodas svoris.

6.8 Šis pokytis leis Apskritam stalui rengti ES ir Indijos konferencijas socialiniais klausimais, kurios papildys verslo ir politinius aukščiausio lygio susitikimus. Šių konferencijų temos gal būti atrinktos iš jau aptartų Apskritame stale, kaip lyčių lygybė. Papildomos temos, pavyzdžiui, galėtų apimti paslaugų įsigijimo iš išorės ir emigracijos socialinį poveikį. Šių konferencijų svarba subalansuotam Europos ir Indijos visuomenių vystymuisi — didžiulė.

(*) Šio įrodymas yra Užsienio reikalų ministerijos Naujajame Delyje sprendimas skirti lėšas, skirtas padengti Apskrito stalo įsteigto ES ir Indijos interneto forumo veikimo išlaidas Indijoje.

6.9 **Apskritas stalas turės daugiau dėmesio skirti kultūrinių klausimų nagrinėjimui. Jis galėtų padėti įgyvendinti Indijos ir ES Bendrą deklaraciją dėl kultūrinių santykių.** Tačiau būtų naudinga, jei Apskritas stalas galėtų svarstyti rekomendaciją dėl „civilizacijų dialogo, dialogo tarp tikėjimų ir kultūrų“, kurią pateikė Azijos pilietinės visuomenės atstovai Azijos ir Europos Sąjungos susitikimui (labiau žinomam ASEM aukščiausio lygio susitikimo pavadinimu), įvykusiam 2004 m. birželio mėnesį Barselonoje⁽⁹⁾. ASEM lyderiai jau pradėjo civilizacijų dialogą, kuriame dalyvavo ES valstybių ir vyriausybės vadovai, tačiau ne Indijos, nes ši šalis nėra ASEM narė. Indija savo atsakyme į Europos Komisijos pranešimą pabrėžė yra pasirengusi pradėti dialogą su ES apie religinio ekstremizmo ir fundamentalizmo keliamas problemas.

6.10 **Šių sumanymų sėkmei užtikrinti reikės, kad Apskritas stalas įtrauktų žymiai daugiau pilietinės visuomenės organizacijų, nei jis fiziškai gali priimti į savo susirinkimus. Bet jis jau turi šiam tikslui puikų instrumentą — interneto forumą, kurį pats ir įsteigė. Atverdamas forumą kitoms pilietinės visuomenės organizacijoms ES ir Indijoje, Apskritas stalas gali įtraukti jas į savo diskusijas.** Kadangi šių organizacijų yra labai daug, iš pradžių prieiga galėtų būti suteikiama tik organizacijoms, kurias žino Apskrito stalo nariai. Papildydamas šiuos internetinėje erdvėje vykstančius mainus, Apskritas stalas ir toliau kvieštų vietos pilietinės visuomenės organizacijas į savo nuolatinius susirinkimus.

6.11 **Interneto forumas taip pat laikotarpiui tarp kas pusę metų vykstančių susirinkimų Apskrito stalo nariams siūlo naudojimui parengtą ryšio kanalą, atsižvelgiant į tai, kad nariai iš Indijos yra plačiai išsibarstę po visą šalį.** Atskaitų projektus galima paskelbti forume, kad nariai galėtų pateikti pastabas dar iki susirinkimo. Tai užtikrintų, kad susirinkimų metu vykstančios diskusijos būtų išsamesnės, o ES ir Indijos vadovų aukščiausio lygio susitikimams teikiamos rekomendacijos — konkretnės. Nariai gali vienas kitą informuoti apie savo veiklą, tuo geriau vienas kitą pažindami, supranta profesionaliame lygmenyje. Kadangi interneto forumu besinaudojančių Europos Sąjungos ir Indijos organizacijų skaičius auga, bendrų interesų turinčios organizacijų galėtų jį naudoti, kad pradėtų tarpusavyje glaudžiau dirbti, pradžioje keistis patirtimi, o vėliau rengti ir bendrus projektus.

6.12 Apskrito stalo plačiai aptarti du papildomi klausimai yra žiniasklaidos vaidmuo pilietinės visuomenės stiprinime ir

kultūrinis bendradarbiavimas. Todėl jis gali naudingai prisidėti prie (1) valstybių narių, Europos Parlamento ir Europos Komisijos pastangų kelti ES profilį Indijoje, ypač tarp pilietinės visuomenės organizacijų, ir (2) detalizuoti strateginei partnerystei skirto Veiksmų plano skyrių kultūrinio bendradarbiavimo klausimais, remiantis Indijos ir ES Bendra deklaracija dėl kultūrinio bendradarbiavimo, pasirašyta 2004 m. lapkričio 8 d.

7. Išvados

7.1 **ES ir Indija yra, kaip niekada anksčiau, pasiryžusios plėsti ir gilinti tarpusavio bendradarbiavimą.** Šio pasiryžimo naujusias įrodymas yra tai, kaip greitai Europos Komisija ir Indijos diplomatinė atstovybės ES pradėjo dirbti Indijos ir ES strateginei partnerystei skirto Veiksmų plano klausimais. Abi nori, kad jų atitinkamos pilietinės visuomenės prisidėtų prie šio proceso. EESRK jau dabar padeda suburti Europos Sąjungos ir Indijos pilietines visuomenes, aktyviai dalyvaudamas Indijos ir ES Apskrito stalo veikloje, finansiškai remdamas Indijos ir ES interneto forumą ir pakviesdamas Apskrito stalo bendrą priminką iš Indijos p. N. N. Vohra, dalyvauti Indijos ir ES santykiams svarbioje veikloje.

7.2 Pasveikinęs Europos Komisijos pranešimą apie Indijos ir EES strateginę partnerystę, dabar EESRK privalo aktyviai prisidėti atitinkamo Veiksmų plano detalizavimo. Apskrito stalo susitikimo Londone metu buvo išpareigota „teikti Europos Sąjungos institucijoms ir Indijos vyriausybei pasiūlymus tose srityse, kuriose pilietinė visuomenė gali įnešti tikrą pridėtinę vertę, ypač, kad būtų pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslai, skatinamas darnus vystymasis ir valdoma globalizacija“.

7.3 Indijos vyriausybės pasveikimo ES plėtrą. Po Hagoje 2004 m. lapkričio 8 d. įvykusio aukščiausio lygio susitikimo priimtame bendrame pranešime spaudai Indija patvirtino mananti, kad „ES gilinimas ir išplėtimas turėtų prisidėti prie tolesnio tarpusavio santykių stiprinimo“. Todėl EESRK, kaip Europos Sąjungos pilietinę visuomenę atstovaujanti patariamoji struktūra, turėtų užtikrinti, kad ES iš 25 valstybių būtų tinkamai atstovaujama Apskritame stale, o taip pat savo veikloje kelti Indijos ir ES santykių profilį. Taip Indijos ir ES Apskritas stalas gali tapti modeliu EESRK santykiams su kitomis pasaulio besivystančiomis šalimis ir regionais.

2005 m. gegužės 12 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ Barselonos ataskaita. Pilietinės visuomenės rekomendacijos Azijos ir Europos santykiams, skirtos ASEM vadovams. Pilietinių visuomenių Azijoje ir Europoje sujungimas: neoficiali konsultacija. 2004 m. birželio 16–18 d., Barselona, Ispanija.